

Bijlagen hoofdstuk 6

Gezondheid en zorg – Roelof Schellingerhout en Crétien van Campen

B6.1	Uitkomsten van logistische regressies op ervaren gezondheid, roken, bezoek huisarts, ziekenhuis en medisch specialist, gebruik thuiszorg en bezoek fysiotherapeut, bevolking van 16 jaar en ouder, 1997-2003 (in odds ratio's)	2
B6.2	SF-12 als meetinstrument voor ervaren gezondheid	4
B6.3	Uitkomsten van lineaire regressies op verschillende domeinen van ervaren gezondheid, bevolking van 16 jaar en ouder, 2004 (in b en standaarddeviatie tussen haakjes)	5
B6.4	Uitkomsten van logistische regressies op het aandeel personen met ernstige lichamelijke belemmeringen, 1995-2003 (in odds ratio's)	6
B6.5	Gebruik van medische voorzieningen, thuiszorg en fysiotherapie, bevolking van 16 jaar en ouder, 1997-2003 (in procenten)	7
B6.6	Oordelen over de gezondheidszorg	8
B6.7	Bezoek aan het consultatiebureau in het afgelopen jaar door moeders met kinderen tussen de 0 en 4 jaar, 2003 (in procenten)	9

B6.1 Uitkomsten van logistische regressies op ervaren gezondheid, roken, bezoek huisarts, ziekenhuis en medisch specialist, gebruik thuiszorg en bezoek fysiotherapeut, bevolking van 16 jaar en ouder, 1997-2003 (in odds ratio's)

	ervaren gezondheid ^a	roken	huisarts ^b	medisch specialist ^c	ziekenhuis ^c	thuiszorg ^c	fysiotherapie ^c	Riagg ^c
1997								
vrouwen (t.o.v.mannen)	0,9	0,8*	1,8*	1,2*	0,9	1,7*	1,4*	1,7*
leeftijd	1,0*	1,0*	1,0*	1,0*	1,0*	1,1*	1,0*	1,0*
meer dan lager onderwijs (t.o.v. lager onderwijs)	1,7*	0,6*	0,9	1,0	1,0	1,1	1,2	0,9
werkt (t.o.v. werkt niet)	1,8*	1,3*	0,9	0,8*	0,7*	0,4*	1,1	0,9
huishoudensamenstelling (t.o.v. alleenstaanden)								
meerpersoons met minderjarig kind	1,2	0,9	1,0	1,1	1,3	2,4*	1,4*	0,7
meerpersoons zonder minderjarig kind	1,1	0,9	1,0	1,3*	1,0	0,4*	1,3*	0,4*
stad (t.o.v.platteland)	0,9*	1,2*	1,1*	1,2*	1,0	1,2	1,1	1,1
matige/ernstige beperking (t.o.v. geen/lichte beperking)	0,2*	1,1	1,6*	1,9*	2,4*	3,9*	2,3*	2,0*
constante	6,3*	1,2	0,3*	0,1*	0,0*	0,0*	0,1*	0,0*
R ² Nagelkerke (%)	23	3	5	6	6	25	3	3,0
1999								
vrouwen (t.o.v.mannen)	1,0	0,8*	1,6*	1,1	1,0	2,4*	1,3*	1,8*
leeftijd	1,0*	1,0*	1,0*	1,0*	1,0*	1,0*	1,0*	1,0*
meer dan lager onderwijs (t.o.v. lager onderwijs)	1,5*	0,7*	0,8*	1,1	1,0	0,7	1,0	0,6
werkt (t.o.v. werkt niet)	1,8*	1,4*	0,9*	0,7*	0,5*	0,7	1,3*	0,6*
huishoudensamenstelling (t.o.v. alleenstaanden)								
meerpersoons met minderjarig kind	1,4*	0,6*	1,0	0,8*	1,4	1,6	1,3*	0,4*
meerpersoons zonder minderjarig kind	1,1	0,7*	1,0	1,0	1,2	0,4*	1,2	0,3*
stad (t.o.v.platteland)	1,0	1,0	1,2*	1,0	1,0	1,0	1,1	2,0*
matige/ernstige beperking (t.o.v. geen/lichte beperking)	0,2*	1,4*	1,7*	2,2*	1,8*	4,7*	2,1*	1,7
constante	4,2*	1,8*	0,3*	0,1*	0,0*	0,0*	0,1*	0,1*
R ² Nagelkerke (%)	21	5	6	5	5	24	3	8
2001								
vrouwen (t.o.v.mannen)	1,0	0,8*	1,6*	1,1	1,2	2,3*	1,4*	1,3
leeftijd	1,0*	1,0*	1,0	1,0*	1,0*	1,0*	1,0*	1,0*
meer dan lager onderwijs (t.o.v. lager onderwijs)	1,7*	0,6*	0,9	1,1	0,8	0,9	1,3*	0,9
werkt (t.o.v. werkt niet)	1,9*	1,3*	0,8*	0,8*	0,6*	0,5*	1,1	0,5*
huishoudensamenstelling (t.o.v. alleenstaanden)								
meerpersoons met minderjarig kind	1,0	0,7*	0,9	0,8	1,0	1,4	1,0	1,3
meerpersoons zonder minderjarig kind	0,9	0,7*	1,0	1,0	0,8	0,4*	1,0	0,9
stad (t.o.v.platteland)	0,8*	1,2*	1,1	1,1	0,8*	1,0	1,1	1,5
matige/ernstige beperking (t.o.v. geen/lichte beperking)	0,2*	1,3*	1,4*	2,1*	1,9*	4,4*	2,0*	1,7
constante	5,5*	2,0*	0,5*	0,1*	0,0*	0,0*	0,1*	0,1*
R ² Nagelkerke (%)	23	6	5	6	6	24	3	5
2003								
vrouwen (t.o.v.mannen)	0,9	0,7*	1,4*	1,0	1,2	1,8*	1,4*	1,2
leeftijd	1,0*	1,0*	1,0*	1,0*	1,0*	1,1*	1,0*	1,0*
meer dan lager onderwijs (t.o.v. lager onderwijs)	1,5*	0,6*	1,0	1,3*	1,2	1,0	1,0	0,8
werkt (t.o.v. werkt niet)	1,9*	1,3*	0,8*	0,8*	1,0	0,6*	1,1	0,8

huishoudensamenstelling (t.o.v. alleenstaanden)									
meerpersoons met minderjarig kind	1,1	0,7*	1,0	1,0	1,3	1,1	1,1	0,4*	
meerpersoons zonder minderjarig kind	1,0	0,7*	1,1	1,1	1,1	0,3*	1,0	0,3*	
stad (t.o.v. platteland)	0,9*	1,2*	1,2*	1,3*	1,1	1,0	1,0	1,4	
matige/ernstige beperking (t.o.v. geen/lichte beperking)	0,2*	1,3*	1,8*	2,0*	1,9*	4,4*	2,2*	2,7*	
constante	5,0*	1,8*	0,3*	0,1*	0,0*	0,0*	0,1*	0,1*	
R ² Nagelkerke (%)	21	5	6	5	4	29	4	5	

* Significante (p < 0.05) odds ratio's.

a Percentage dat zich (zeer) goed voelt.

b Contact afgelopen twee maanden.

c Contact afgelopen jaar.

Bron: CBS (POLS'97-'03) SCP-bewerking

B6.2 SF-12 als meetinstrument voor ervaren gezondheid

De SF-12 is een veelgebruikt meetinstrument voor gezondheidsgerelateerde kwaliteit van leven. Het is de verkorte vorm van de SF-36 (Ware et al. 2002). Het instrument is uitvoerig getest op verschillende onderzoekspopulaties en in meer dan 50 landen. De SF-12 bestaat uit twaalf vragen over de ervaren gezondheid. Op basis van de antwoorden zijn twee hoofdmaten berekend: de Physical Component Summary en de Mental Component Summary, waarvoor hier respectievelijk de termen ervaren lichamelijke en ervaren geestelijke gezondheid worden gebruikt. Daarnaast zijn de scores op acht specifiekere dimensies van ervaren gezondheid berekend: fysiek functioneren, fysieke rolbeperkingen, lichamelijke pijn, algemene gezondheidservaring, vitaliteit, sociaal functioneren, emotionele rolbeperkingen en geestelijke gezondheid. Rolbeperkingen verwijzen naar beperkingen in het uitvoeren van alledaagse handelingen als gevolg van een lichamelijk of emotioneel probleem. Ware et al. (2002) hebben de SF-12 maten genormaliseerd naar de bevolking van de Verenigde Staten. Het gemiddelde in de Nederlandse bevolking ligt iets hoger. Op basis van de landelijke steekproef van het CUL2004 bestand zijn de maten voor dit onderzoek genormaliseerd naar de Nederlandse bevolking met een gemiddelde van 50 en een standaarddeviatie van 10 (vgl. Ware et al. 2002, Botterweck et al. 2001, Van Campen en Iedema, nog te verschijnen).

Literatuur

- Botterweck, A. et al. (2001). *Plausibiliteit nieuwe metingen algemene gezondheid en leefstijlen 2001*. Voorburg: CBS (tevens te raadplegen via www.cbs.nl/nl/publicaties/artikelen/maatschappij/gezondheid/gezondheid-leefstijlen-2001.pdf).
- Campen, C. van en J. Iedema (nog te verschijnen). 'Zijn participerende gehandicapten gezonder en gelukkiger? Een empirische modellering van achterstanden in kwaliteit van leven'. In: *Tijdschrift voor Sociale Geneeskunde (TSG)*.
- Ware et al. (2002). *How to score version 2 of SF-12 Health Survey*. Lincoln: Quality metric.

B6.3 Uitkomsten van lineaire regressies op verschillende domeinen van ervaren gezondheid, bevolking van 16 jaar en ouder, 2004 (in b en standaarddeviatie tussen haakjes)

	fysiek functioneren	fysieke rolbeperkingen	lichamelijke pijn	algemene gezondheidservaring	vitaliteit	sociaal functioneren	emotionele rolbeperkingen	geestelijke gezondheid
leeftijd	-0,21*(0,01)	-0,16*(0,01)	-0,10*(0,01)	-0,15*(0,01)	-0,05*(0,01)	-0,04*(0,01)	-0,05*(0,01)	0,04*(0,01)
vrouwen (t.o.v mannen)	-1,97*(0,38)	-1,89*(0,41)	-1,44*(0,42)	-1,17*(0,41)	-0,91*(0,43)	-1,39*(0,43)	-1,71*(0,43)	-1,63*(0,43)
meer dan lager onderwijs (t.o.v. lager onderwijs)	5,47*(0,73)	2,71*(0,79)	4,33*(0,81)	4,20*(0,79)	3,28*(0,82)	2,42*(0,82)	2,26*(0,82)	1,79*(0,83)
alleenstaand (t.o.v. niet-alleenstaand)	-1,64*(0,45)	-1,00*(0,48)	-0,33(0,50)	-0,98*(0,48)	-2,00*(0,50)	-2,98*(0,50)	-2,24*(0,50)	-2,29*(0,51)
stad (t.o.v. platteland)	-1,14*(0,40)	-0,57(0,43)	-0,69(0,45)	-0,22(0,43)	-0,88*(0,45)	-0,64(0,45)	-0,51(0,45)	-0,99*(0,46)
constante	57,17*(1,07)	56,75*(1,15)	52,07*(1,18)	54,21*(1,15)	51,19*(1,19)	51,71*(1,19)	52,02*(1,20)	48,45*(1,20)
R ² adj. (%)	23	12	7	11	4	4	4	2

* Significante (p < 0.05) b's.

Bron : SCP (CUL'04)

B6.4 Uitkomsten van logistische regressies op het aandeel personen met ernstige lichamelijke belemmeringen, 1995-2003 (in odds ratio's)

	1995	1999	2003
leeftijd	1,05*	1,04*	1,04*
vrouwen (t.o.v. mannen)	0,96	1,03	1,13
meer dan lager onderwijs (t.o.v. lager onderwijs)	0,64*	0,57*	0,56*
alleenstaanden (t.o.v. niet-alleenstaanden)	1,31*	1,39*	1,39*
stad (t.o.v. platteland)	1,09	1,12	1,20*
constante	0,01*	0,01*	0,01*
R ² Nagelkerke (%)	16	12	12

* Odds ratio wijkt significant ($p < 0.05$) af van de referentiecategorie.

Bron: SCP (AVO'95-'03)

B6.5 Gebruik van medische voorzieningen, thuiszorg en fysiotherapie, bevolking van 16 jaar en ouder, 1997-2003 (in procenten)

	zeer sterk stedelijk	sterk stedelijk	matig stedelijk	weinig stedelijk	niet- stedelijk	stad	platteland	totaal
huisarts (afgelopen 2 maanden)								
1997	40,6	35,7	37,8	35,1	33,2*	38	34,2*†	36,4
1999	38,3	36,4	38,6	36,6	34,2	37,8	35,4*†	36,8
2001	41	38,7	39,1	36,4	35,2*	39,5	35,8*	38,1
2003	39,5	37,9	36,5	33,7	32,6*	37,9	33,1*†	36,1
medisch specialist (afgelopen jaar)								
1997	18,2	15,9	15,5	15	13*	16,5	14*†	15,5
1999	16,4	16,8	16,5	16,5	14,9	16,6	15,7	16,2
2001	16,4	17,4	17,1	16,4	15,4	17	15,9	16,6
2003	19,4	18,9	18,5	16,8	15*	18,9	15,9*†	17,7
ziekenhuis (afgelopen jaar)								
1997	6,3	6,8	6,7	6,5	5,7	6,6	6,1	6,4
1999	7,1	7,1	6,7	6,8	6,2	6,9	6,5	6,8
2001	5,5	6,6	4,7	7	6	5,7	6,5†	6
2003	7,3	6,7	6,4	6	6,7	6,8	6,4	6,6
thuiszorg (afgelopen jaar)								
1997	5	3,7	3,7	3,9	2,9*	4,1	3,4*	3,8
1999	4,9	3,9	3,4	4,4	3,2*	4	3,8	4
2001	4,6	5,8	3,3	3,8	4,2	4,6	4	4,4
2003	6,4	5,4	3,8	5,1	4,2*	5,2	4,7	5
fysiotherapie (afgelopen jaar)								
1997	19,8	18	18	16,7	15,9*	18,6	16,3*	17,6
1999	17,9	19,6	19	18,6	17,3	18,9	18	18,5
2001	20,4	20	21,3	18,4	19,1	20,5	18,8	19,8
2003	22,2	19,3	21,3	21,4	19,8	20,8	20,6	20,7
Riagg (afgelopen jaar)								
1997	2,8	1,3	1,7	1,7	1*	1,9	1,3*	1,7
1999	3,2	2,4	1,9	0,1	1,1*	2,5	0,9*†	1,9
2001	2,1	2,2	1,6	0,8	1,3*	2	1*	1,6
003	2,1	1,8	1	0,8	0,9*	1,6	0,9*	1,3

* Significant ($p < 0,05$) in bivariate analyse (chi-kwadraat).

† Significant ($p < 0,05$) in multivariate analyse met geslacht, leeftijd, opleiding, inkomen, huishoudensamenstelling en mate van beperkingen als controlevariabelen (zie bijlage B6.1).

Bron: CBS (POLS'97-'03) SCP-bewerking

B6.6 Oordelen over de gezondheidszorg

In het algemeen is het oordeel van plattelanders over de gezondheidszorg positiever dan dat van stedelingen (zie tabel). Dit komt vooral doordat de mensen in de zeer sterk stedelijke gebieden het meest negatief denken over de gezondheidszorg. Plattelanders denken met name beter over de gezondheidszorg in het algemeen en de geestelijke gezondheidszorg. De verschillen in oordeel over de medische zorg, ouderenzorg en gehandicaptenzorg zijn niet groot.

Oordelen van de bevolking van 25 jaar en ouder over de kwaliteit van de zorg, 2003 (in percentage dat de zorg goed tot uitstekend vindt)

	zeer sterk stedelijk	sterk stedelijk	matig stedelijk	weinig stedelijk	niet- stedelijk	stad	platteland	totaal
gezondheidszorg algemeen	48,5	55,6	58,5	59,2	58,3*	54,7	58,8*†	56,2
medische zorg	74,2	74,3	76,3	77,2	77,5	75,0	77,3	75,8
geestelijke gezondheidszorg	39,5	49,0	50,2	53,8	51,8*	47,0	53,0*†	49,2
ouderenzorg	28,2	31,8	36,0	32,7	34,6	32,3	33,6	32,8
gehandicaptenzorg	35,7	43,0	45,6	41,8	42,0*	42,0	41,9	42,0

* Significant ($p < 0,05$) verschil tussen de niveau's van stedelijkheid of tussen stad en platteland (chi-kwadraat toets).

† Significant ($p < 0,05$) in multivariate analyse met geslacht, leeftijd, opleiding, inkomen en huishoudensamenstelling als controlevariabelen.

N.B. Stedelijkheid en platteland versus stad waren voor geen enkel oordeel significant in multivariate analyses waarbij werd gecontroleerd voor leeftijd, geslacht, huishoudensamenstelling, opleidingsniveau, inkomen en regio.

Bron: SCP (KQS'02)

Logistische regressies op oordelen over de gezondheidszorg (in percentage dat zorg goed tot uitstekend vindt) door de Nederlandse bevolking van 25 jaar en ouder, 2003 (in odds ratio's)

	gezondheidszorg algemeen	medische zorg	geestelijke- gezondheidszorg	ouderenzorg	gehandicaptenzorg
mannen (t.o.v. vrouwen)	1,21*	1,12	1,11	1,06	1,10
leeftijdsklasse (t.o.v. 25-34 jaar)					
35-49 jaar	0,61*	1,04	0,71*	0,79*	0,64*
50-64 jaar	0,68*	1,28	0,78*	0,75*	0,62*
≥ 65 jaar	0,90	1,41*	0,88	1,01	0,68*
samenwonenden (t.o.v. alleenstaanden)	0,88	0,95	0,81	1,11	1,02
opleidingsniveau (t.o.v. basis/lbo)					
mavo/mbo/havo	0,95	1,13	0,97	0,90	0,90
hbo/wo	1,24	1,69*	0,97	0,96	1,09
inkomensklasse (t.o.v. < 2000 euro)					
2000-3500 euro	1,09	1,17	1,05	1,01	0,96
3500-5000 euro	1,15	1,17	1,19	1,08	1,00
> 5000 euro	1,22	1,15	1,12	1,08	1,01
platteland (t.o.v. stad)	1,17*	1,12	1,12*	1,08	1,04
constante	1,34*	1,88*	1,03	0,53*	0,99
R ² Nagelkerke (%)	2	2	1	1	1

Bron: SCP (KQS'02)

B6.7 Bezoek aan het consultatiebureau in het afgelopen jaar door moeders met kinderen tussen de 0 en 4 jaar, 2003 (in procenten)

	zeer sterk stedelijk	sterk stedelijk	matig stedelijk	weinig stedelijk	niet- stedelijk	stad	platteland	totaal
0 keer	13,9	7,0	10,2	7,8	7,7	10,2	7,8	9,3
1-3 keer	55,7	63,4	66,1	63,5	64,4	61,8	63,9	62,6
4-6 keer	18,0	16,2	14,2	16,5	15,4	16,0	16,4	16,2
7 keer of meer	12,3	13,4	9,4	12,2	12,5	12,0	11,9	11,9

N.B. Geen significante verschillen (chi-kwadraat toets).

Bron: CBS (POLS'03) SCP-bewerking